

Teenused, toetused eakatele

Tartu linnas

Maarika Kurrikoff

juhataja

hoolekandeteenistus

sotsiaal- ja tervishoiuosakond

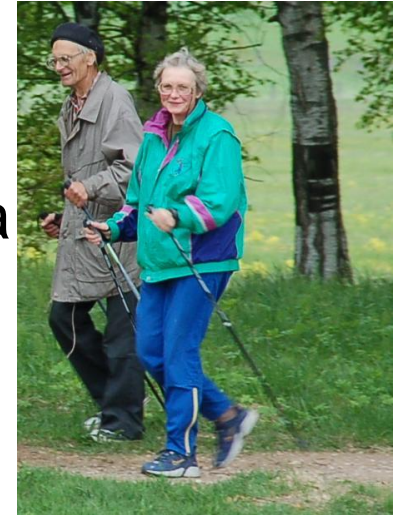
Tartu Linnavalitsus

06.03.2018

60+, hooldusvajadusega elanike osakaal

- Tartlasi 99 571 inimest
- 60+ elanikke 23 064, neist hooldusvajadusega 3459 elanikku arvestusega kuni 15%-l eakate populatsioonist esineb hooldusvajadus
- 16- aastase ja vanema puudega inimese toetuse saajaid 14 500 isikut
- Kogu sotsiaalvaldkonna eelarve ~14 miljonit eurot

Hoolekandeteenistuse vastutusala

- Uute teenuste arendamine ja korraldamine
- Ennetustegevuste korraldamine
- Teenuste mahtude määramine, teenuste hankimine, teenuste osutamine, teenustele suunamine
- Sotsiaalhoolekande komisjonitöös osalemine
- Eestkostja ülesannete täitmine

Töötajaid 17 (juhataja, hoolekande peaspetsialist, 5 eestkoste spetsialisti, 10 hoolekande spetsialisti)
Klientide vastuvõtud toimuvad 4 piirkonnakeskuses

Hoolekandeteenistuse vastutusala

- 1)** Hoolduse korraldamise küsimused – sotsiaaltoetuste, sotsiaalteenuste (hooldajatoetus, invataksoteenus, eluruumide kohandamine, isikliku abistaja teenus, sooja toidu kojuvedu, päevahoiu- ja koduteenuste, intervallhoolduse, turvanuputeenus, väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus jm) ning muude võimalike abimeetmete (arsti poole pöördumine, sotsiaalkindlustusametis asjaajamine) osas klientide ja nende perede nõustamine
- 2)** Abivajaduse hindamine (valdavalt kodus keskkonnas või haiglas), abimeetmete määramine, teenustele suunamine, teenuste integreerimine, juhtumikorraldus
- 3)** Eestkoste seadmise, erihooldekodusse suunamise, piiratud teovõimega isiku eestkostja tegevuse osas nõustamine, asjaajamised, juhtumikorraldus
- 4)** Tihe võrgustikutöö Sotsiaalkindlustusameti, Päästeameti, Politsei- ja piirivalveameti, tervishoiuteenus osutajatega

Abi saamiseks on vajalik pöörduda elukohajärgsesse piirkonnakeskusesse, keskust

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

2100 kliendile on seatud täisealise isiku hooldus

Toetuse suurused:

470 isikut - 60% määr 23.40 eurot, 1335 isikut – 100% määr – 39 eurot, 250 isikut – 170% määr – 66.30 eurot

Summa: 977 840, sotsiaalmaks - kulud 379 143 eurot (223 isikut)

Hooldus vormistatakse täisealisele teovõimelisele isikule, kes vaimsete või kehaliste puuete tõttu vajab abi oma õiguste teostamisel ja kohustuste täitmisel

Hooldust saab seada raske või sügava puudega vähemalt 18-aastasele isikule

Hooldajaks saab määrata vähemalt 18-aastast isikut, kes elab Tartu linnas

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

Sotsiaaltransporditeenus on sügava ja raske liikumis- või sügava nägemisvaegusega täisealise isiku transport Tartu linna piires spetsiaalselt kohandatud sõidukiga, millega kaasneb vajadusel abistamine sõidukijuhi poolt. Teenuse kasutajaid 934 isikut, väga aktiivselt kasutavad teenust 250 isikut

Summa: 163 675 eurot

Teenuse eesmärk on tagada ligipääs haridus-, tervishoiu-, rehabilitatsiooni- ja hoolekandeesutustele, töökohale ning muude teenuste tarbimisega seotud asutustele.

Teenuse kvartali piirmäär on alates 2017 50 € ja isiku enda osaluse suuruseks 1/3 teenuse maksumusest, vajadusel määratakse lisalimiit

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

Koduteenus

Päevakeskus Kalda hooldab kodus üksielavaid eakaid. **Summa: 442 985 eurot, 432 klienti.** Teenustunni hind 6 eurot.

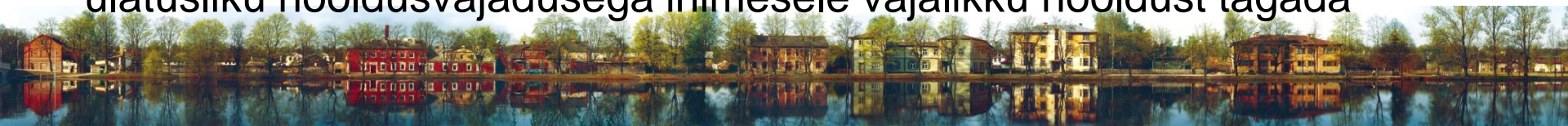
SA Tartu Vaimse Tervise Hooldekeskus hooldab kodus psüühiliste erivajadustega eakaid. Teenustunni hind 7.55 eurot
Summa: 34 960 eurot, 45 klienti

Erasektor - OÜ Koduhooldus, OÜ Pihel, OÜ Hooldaja

Murekoht – erasektori teenustunni hinnad kõrged, 8-10 eurot tunnis. Hooldekodus teenuse osutamine odavam kui koduteenuse vajadus ulatub juba 7 tunnini päevas 5 korral nädalas tööpäevadel ja teenustunni hind on 8 eurot.

Tasulise koduteenuse maksumus kujuneb ühes kuus sel juhul 1280 eurot.

Sageli on ka eakate kodused tingimused (puuduvad pesemistingimused, tualett, puuduvad ligipääs ja kohandused) sellised, et seal ei saa ulatusliku hooldusvajadusega inimesele vajalikku hooldust tagada

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus (hooldekoduteenus)

on ajutine või pikaajaline teenus, mida osutatakse east/ abivajadusest/ tervises seisundist/ tegevusvõime piirangutest/elukeskkonnast tulenevalt ööpäev läbi kõrvalabi vajavatele isikutele igapäevaelu tegevustel ja kelle iseseisev toimetulek igapäevastes kodustes tingimustes ei ole võimalik

Summad: Tartu Hooldekodule 920 000 eurot linnalt(kogukulu 1,9 milj), SA Tartu VTHK hangitakse psüühiliste erivajadustega eakatele teenust 198 000 euro eest. Väljaspool Tartut toetatakse 100 isiku kohamaksumust 336 000 euroga

	Tartu Hooldekodu	SA Tartu VTHK	Hooldekodud üle Eesti
Kohti	174	48	Pikad järjekorrad, eelistatakse oma piirkonna kliente, raskeid kliente ei võeta (MRSA, HIV, ESBL)
Tartu linna kohad (sh teised hooldekoduteenuse osutajad)	124	30	100 <u>KOKKU</u> <u>254</u>
Tasulisi kohti (isik või lähedased tasuvad)	50	18	5500-6500(erinevad allikad)
Järjekord Tartu LV kohtadele	Puudu 100 kohta	Puudu 50 kohta	
JÄRJEKORD!!! tasulistele kohtadele (isik või lähedased tasuvad)	115	112	Lähedaste soov, kliendi soov – viibida Tartus või lähiumbruses
Intervallteenuse JÄRJEKORD (voodikeskse isiku hooldajale komandeeringuks, puhkuseks)	1 aasta	6 kuud	

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

Sooja toidu kojuvedu, toitu viiakse isikutele koju Tartu linna piires viiel päeval nädalas. Soovi korral saavad isikud tellida toitu nädalavahetuseks. Klient tasub toidu eest toidu kättesaamisel või vastavalt kokkuleppele toidu toojaga ettemaksu või kuutasuna. Supp 1.60, praad 2.30 eurot, magustoit 1.3 eurot, komplekt 4.50 eurot. Tartu LV tasub transpordikulu, söögi eest tasub klient ise.
Summa: 9185 eurot, 47 isikut

Tartu linnas psüühiliste erivajadustega eakatele päevahoiuteenuse osutamine 7 päeva nädalas. Toitlustamise (4 eurot) ja transpordi eest tasub klient (1 euro üks sõit). **Summa:124 800 eurot, kliente 58 isikut**

HEA PRAKTIKA NÄIDE – SA Tartu VTHK rendib korteri eraturult, öösel viibib klient seal, talle osutatakse koduhooldusteenust, päevasel ajal on klient päevahoiuteenusel. SA Tartu VTHK integreerib nii erinevaid teenuseid

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

Isikliku abistaja teenus – eesmärk on abistada sügava liikumis- ja nägemispuudega inimesi tegevustel, millega nad iseseisvalt toime ei tule. Teenus võimaldab lähedastel hoolduskoormusest puhata ning on alternatiiviks hooldajatoetuse maksmisele ning võimaldab osaleda klientidel ja nendel lähedastel tööturul. **Summa: 215 664 eurot, 44 isikliku abistaja teenuse saajat**

Kodu kohandamise toetus - toetust määratakse raske ja sügava liikumispuudega inimesele. Toetuse summa on maksimaalselt 85% kohanduse maksumusest, kuid mitte rohkem kui 1 800 eurot kalendriaastas. **Summa: 32 581 eurot, 21 kodu**

Viipekeele tõlketeenus - Teenuse sihtgrupiks on Tartu linna raske või sügava kuulmispuudega isikud. **Summa: 90 669 eurot, 142 klienti**

Häirenuputeenus - Teenuse kuutasu on 22 eurot kuus, millest inimese omaosalus on 1/3 ehk 7 eurot, 15 eurot tasub inimese eest Tartu linn. Tartu linn toetab ka seadme paigaldamist. **Summa: 5495 eurot , 43 klienti**

Eestkoste seadmine - Tartu linna eestkostel on 146 inimest

Päevakeskuste teenus – hoolekande komponendiga jm tegevused. **Summa: 311 854 eurot, tegevustest võtavad väga aktiivselt osa 1700 eakat, suuremate ürituste ja sündmuste korral lähenevad kokkuvõetud arvud 20 000-le**

TEENUSED, TOETUSED ja MAHUD

Täiendavat sotsiaaltoetust makstakse Tartu linna vähekindlustatud või erivajadustega isikutele/ perekondadele hädavajalike kulude osaliseks katmiseks, mida ei hüvitata teiste riiklike või kohalike toetuste ja teenustega.

Toetuste liigid: erakorraline toetus, abivahendi toetus, ravitoetus, küttetoetus, kolimistoetus, remonditoetus, eluruumi sisustamise toetus, dokumenditoetus, transporditoetus, Tšernobõli veterani toetus, eaka toetus. **Summa: 600 000 eurot** (veidi vähem kui 2/3 summast suunatud eakatele ja puuetega isikutele)

Tervishoiuteenistus - koostöö statsionaarset õendusabi ja koduõendusteenust osutavate asutustega – 15 % omaosaluse ja voodipäeva tasumine statsionaarses õendusabis viibivate isikute eest (936 juhtu), koduõendusteenuse toetamine (1439 juhtu), koduste voodihaigete sidumistarvikute ja hooldusvahenditega toetamine (484 juhtu), integreeritud hooldus- ja põetusteenuse osutamine (6 kohta SA Tartu Ülikooli Kliinikumis, 36 juhtu). **Summa: 223 784 eurot**

Murekohad

- Omasteholdaja hooldab eakaid vanemaid, alaealisi lapsi – nii materiaalne kui emotsionaalne koormus liiga suur
- Pikaajalise hoolduse baasrahastuse ja süsteemse lähenemise puudumine
- Hooldustasemete keskse lähenemise puudumine, mis võiks olla alustala valdkonna arengul
- Infokanalite puudumine, st operatiivset infovahetust haigla, perearsti, KOV, koduõendusteenuseosutajate, sotsiaalkindlustusameti jm osapoolte vahel
- Ei ole koduteenuseid sellises mahus (isikuabi, koduabi, koduõendus – haigekassa poolt finantseeritavate visiitide arv piiratud), mis võimaldaksid kodus keskkonnas elada võimalikult kaua, teenused on kallid
- Ei ole piisavalt hooldekodukohti, soovitakse teenusele muredeta eakaid, nt teenusele ei sobi dementsed, ESBL ja MRSA bakteritega isikud
- Osad eakad vajavad oma seisundi tõttu elu lõpuni statsionaarsel õendusabiteenusel viibimise võimalust, kuid see vajadus on märkamata, sellises mahus teenust ei osutata. Sealjuures lähedased, hooldekodud ei tule toime sondihoolduse, gastrostoomi hoolduse jpm
- Teenuste standardid puuduvad – nt hooldekoduteenus, mis on teenuse sisu? Kas kohamaksumuse sees on ravimid, mähkmed, abivahendid? Missuguse heaolu ja elukvaliteedi taseme peaks inimese jaoks looma teenuse osutamise kaudu?

Viimastel nädalatel meedias kampaania korras KOV-de suunas etteheidete tegemine loob aluse vastandumisele, kuid see ei ole võti hoolduskoormuse küsimuste lahendamiseks. Pigem eksisteerib KOV-l ootus, et riik ulatab abikäe, mitte ei vastandu.

Eakad, kes hoolt vajavad on meie kõigi vanaemad - vanaisad, emad-isad, elukaaslased jm. St hoolduse korraldamise küsimusi tuleb lahenda üheskoos. Mitte palli ja vastutust veeretada ühelt teisele

Ettepanekud

1) Omastehoolduse baasrahastussüsteemi loomine, st Eesti olude kohase hoolduskindlustuse süsteemi väljatöötamine. **Kust saada lisaraha?** Nt üks võimalus - töötuskindlustusmaks % vähendamine 2,4%-lt (tööandja ja töövõtja kokku) 1,9 %-le. 0,5 % suunamine hoolduskindlustuse süsteemi, sest hetkel kogutakse raha enam kui vaja antud süsteemis. 1 % maksekohustuse lisandumine igale maksumaksjale. Baasrahastussüsteemi loomine on alus järgmiste ettepanekute ellu viimiseks

2) Perekonnaseadusest tuleneva pereliikme ülalpidamise kohustuse jagamine pooltes ulatuses riigi ning KOV-ga, st kui hooldus ületab teatud arv tunde nädalas, siis saab perekond soovi korral piisavas mahus abi KOV-lt ja riigilt (piisav teenuste maht, materiaalne toetus abi- ja hooldusvahendite, ravimite muretsemiseks jne)

3) Hooldusvajaduse (kõrvalabi ulatusest) tasemest sõltuv käsitlus

- **Madal abivajadus – kuni 10 tundi abi nädalas**
- **Mõõdukas abivajadus – kuni 20 tundi abi nädalas**
- **Kõrge abivajadus – rohkem kui 20 tundi abi nädalas.** Nt voodikeskne inimene, ööpäevaringselt järelevalvet vajav dementne eakas

St abstraktse puude raskusastme asendamist abivajaduse keskse lähenemisega, hooldusvajadusest lähtuvalt puude raskusastme toetusrahade jagamist hoolduse korraldamisega seonduvate lisakulude hüvitamiseks

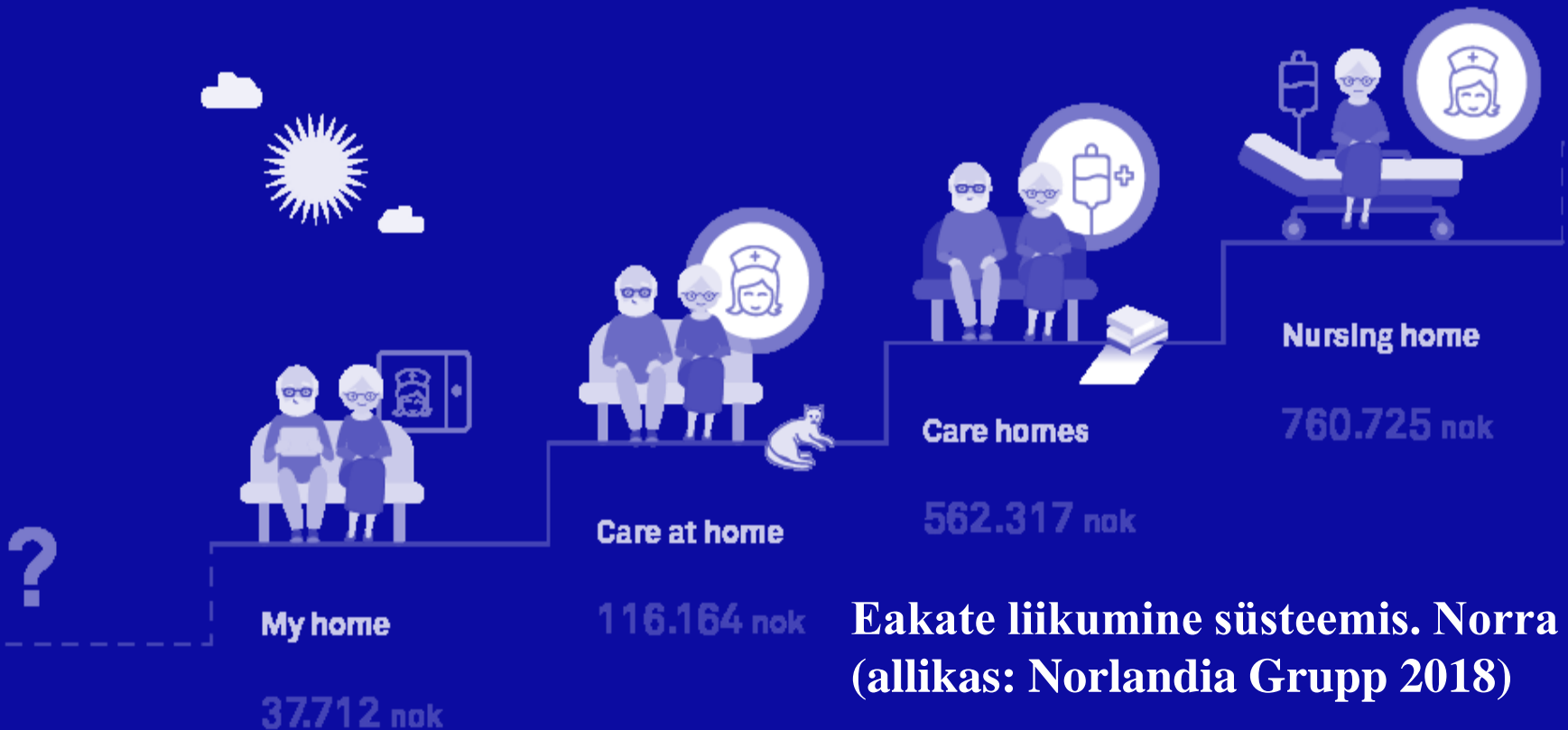

Ettepanekud

- 4) Koduteenuse ja koduõendusteenuse integreerimine baasrahastuse arvelt, Haigekassa poolt lisaraha eraldamine koduõendusteenuse visiitide mahu suurendamiseks
- 5) Statsionaarsele iseseisvale õendusabile lisaraha suunamine Haigekassa poolt – osad eakad vajavad elu lõpuni statsionaarset õendusabi, nt 2-3 aastat
- 6) Automaatne teavitussüsteem, andmekanalite loomine ametiasutuste vahel – mõõduka või kõrge hooldusvajadusega isikust perearsti ja KOV sotsiaaltöötaja teavitamine haiglast lahkumise korral, spetsialisti töölaual erinevaid infosüsteeme ühendav portaal
- 7) Riigi ja KOV poolt erasektorile soodustuste loomine ja võimaldamine erinevate uute teenuste arendamiseks (nt teenusmajad eakatele - soodustingimustel kommunikatsioonidega maade eraldamine ehitustegevuse võimaldamiseks, perehoolduse arendamine nn väikehooldekodud jms)
- 8) Teenuste miinimumstandardite ja soovituslike juhiste väljatöötamine iga üksiku teenuse lõikes. Suure linna ja väikese KOV poolt osutatavale teenuse ühtsete miinimumnõuete rakendamine, nende täitmise kontroll. Siis saab ka adekvaatselt järelevalvet teostada

Senior Citizen Journey

**Eakate liikumine süsteemis. Norra
(allikas: Norlandia Grupp 2018)**

Täna!

Maarika.Kurrikoff@raad.tartu.ee

www.tartu.ee

